

Asia: VN/18104/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi raportoivien kryptovarapalvelun tarjoajien tiedonantovelvollisuudesta verotuksen alalla ja eräiden lakien muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Ehdotus luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi raportoivien kryptovarapalvelun tarjoajien tiedonantovelvollisuudesta verotuksen alalla ja eräiden lakien muuttamisesta

Kiitän valtiovarainministeriötä mahdollisuudesta antaa lausuntoni 27.6.2025 saapuneen lausuntopyynnön liitteenä olleesta luonnoksesta otsikkoasiassa.

Esityksen valmisteluun on johtanut kansallista täytäntöönpanoa edellyttävä direktiivi DAC8, hallinnollisesta yhteistyöstä verotuksen alalla annetun virka-apudirektiivin muuttamisesta. DAC8:lla otetaan käyttöön OECD:n kehittämä ja vuonna 2023 julkaisema kryptovarapalvelun tarjoajien raportointivelvoitteita koskeva yhteinen raportointikehys, Crypto-Asset Reporting Framework, jäljempänä CARF, jossa määrätään sellaisten henkilöiden kryptovaroihin liittyvien raportoitavien liiketoimien automaattisesta vaihdosta, joiden verotuksellinen kotipaikka sijaitsee muualla ja luodaan puitteet kyseiselle tietojenvaihdolle maailmanlaajuisesti.

Esitys on perusteltu jo DAC8 valmistelu ja taustakeskustelu huomioon ottaen. Sen ajankohtaisuutta lisää epäviralliset tiedot siitä, että joissain maissa on esimerkiksi eläkevarojen sijoittaminen kryptovaroihin tehty / tehdään mahdolliseksi. Myös Yhdysvaltain presidentinvaalien jälkeinen kryptovaroihin kohdistunut kiinnostus on ollut omiaan lisäämään kiinnostusta kryptovaroihin.

Kuten lausuntopyynnöstä ja esityksen nimestä ilmenee, sääntelyn kohteena ovat ensisijaisesti palvelun tarjoajat tiedonantovelvollisina. Näin ollen esityksen vaikutukset verovelvollisille ovat

verraten vähäiset ja tulevat liittymään esityksen mukaan lähinnä esitetyttyjen tietojen tarkastamiseen yleisemmin jo nykyisin ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluvista tiedoista.

Sääntely kohdistuu tiedonantovelvollisina vakiintuneisiin rahoituspalvelujen tarjoajiin, joiden tuotevalikoimassa myös kryptovarot ovat sekä kyseisen varallisuuden sekä sen tarjonnan myötä markkinoilla toimiviin tahoihin, joita sääntely edellä mainittujen ylikansallisten – direktiivin ja raportointikehyksen myötä – säännösten myös tulee koskemaan. Nämä muutokset saatetaan pääsääntöisesti voimaan laajoilla ja seikkaperäisillä erillislaeilla, jotka sisältävät muiden viimeaikaisten kansainvälisiin lähtökohtiin perustuvien säännösten ja lakien tapaan laajoista käsitelmäärittelyistä lähtien lukuisia pykäläiä ja lainkohtia. Muutoksen kansainvälinen ulottuvuus varmistetaan hallinnollisesta yhteistyöstä verotuksen alalla ja direktiivin 77/799/ETY kumoamisesta annetun neuvoston direktiivin lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja direktiivin soveltamisesta annetun lain muuttamisella sekä lailla raportoitavista järjestelyistä verotuksen alalla annetun lain 4 ja 6 §:n muuttamisesta. Verotusmenettelylakia täydennetään tiedonantovelvollisuutta ja eräitä muita säännöksiä koskien. Lisäksi kryptovaroja koskevaa luovutusvoittoverotusta koskeva säännös saatetaan voimaan lainmuutoksella osaksi tuloverolakia.

Uudet lait ovat Laki raportoivien kryptovarapalvelun tarjoajien tiedonantovelvollisuudesta verotuksen alalla (54 pykälää keskittyen ensisijaisesti soveltamisalaan, määrittelyihin, menettelyihin ja huolellisuusvelvoitteisiin) sekä Laki raportoivien finanssilaitosten tiedonantovelvollisuudesta verotuksen alalla (107 pykälää edellisen tapaan hyvin teknisluontoista menettelyä koskevaa sääntelyä). Luonnoksessa on melko väljästi viitattu jo voimassaoleviin laiminlyöntiä koskeviin sanktioihin, jotka ilmeisesti kattavat myös tämän laajan sääntelyn mahdolliset laiminlyönnit.

Luonnoksessa esitettyjen muutosten on määrä tulla voimaan 1.1.2026.

Muutamia huomioita

Luonnoksessa esitetty pohjautuu laajaan kansainväliseen valmisteluun, jonka myötä lainsäätäjän sisällöllinen ja ajallinen liikkumavara jää nyt tarkasteltavana olevassa implementointi- ja säätämisvaiheessa varsin vähäiseksi.

Sääntely perustuu direktiiviin ja raportointikehykseen, jotka määrittelevät teknisluontoisen lainkirjoitustavan, joka on yleistynyt viime vuosina ja jota koskevan verolainopillisen tarkastelun ja arvioinnin tarkoituksenmukaisuus voidaan perustellusti kyseenalaistaa.

Kuten luonnoksen vaikutusarvioinnissa todetaan, esityksen vaikutukset kohdistuvat lähinnä Verohallintoon (ja mahdollisesti muihin viranomaisiin) sekä palveluntarjoajiin, jotka ovat esitetyn sääntelyn perusteella tiedonantovelvollisia. Verovelvollisia koskevat vaikutukset ovat varsin vähäiset.

Vero-oikeudellista aineellista tulkintaa koskevana muutoksena voidaan pitää TVL 47 §:n 4 momentin muutosta. Siitä ilmenevää periaatetta on sovellettu verotuskäytännössä virtuaalivaluuttojen luovutuksiin, Verohallinnon syventävässä ohjeessa se on ilmaistu vuodesta 2013 alkaen ja KHO on vahvistanut tulkinnan vuosikirjapäätöksellään KHO 2024:123. Näin ollen oikeustila on ollut selvä, mutta säännöksen sanamuotoa on nyt katsottu olevan tarpeen muuttaa vastaamaan Verohallinnon ohjeessa lausuttua ja KHO:n vuosikirjapäätöstä tiedonantovelvollisten toteuttaman luovutusvoiton laskennan ja verovelvollisten yhdenvertaisen kohtelun vuoksi.

Yhteenveto

HE-luonnoksen lainsäädäntöä koskeva esitys pyrkii ratkaisemaan tiedonsaannissa kansainvälisessä tietojenvaihdossa esiintynyttä ongelmaa uudella tavalla. Se tuo OECD:n sääntelyn EU:n direktiivin konkreettisenä sisältönä jäsenmaiden implementoitavaksi kansalliseen verolainsäädäntöön. Mainittu sisältö jää vain vähäisessä määrin kansallisen lainsäätäjän päätettäväksi ja muutos tulee toteuttaa varsin haastavassa aikataulussa.

Toivon, että edellä esitettyjen pääkohtiin pitäytyvien kommenttien huomioon ottaminen auttaa kehittämään ja täsmentämään uudistusta. Luonnoksessa esitetyt muutokset saattavat aiheuttaa lisäksi muita uudentyyppisiä menettelyä koskevia ongelmia, joiden vaikutuksia ei sääntelyn teknisluontoisuudesta johtuen edellä esitetyissä kommentteissa ole juurikaan kyetty ennakoimaan.

Juha Lindgren